Provincie Noord-Brabant

Statenmededeling

Datum
27 oktober 2026
Documentnummer
GS: 6407636
PS: 6421813
Programma
Kwaliteit Openbaar Bestuur

Onderwerp
Afhandeling motie ‘versterk lokale initiatieven’

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van
De afhandeling van motie 32a-2026 ‘versterk lokale initiatieven’.

Aanleiding
In het bestuursakkoord *Samen maken we Brabant* staat: “De levendigheid en vitaliteit van de kleinere kernen vinden wij belangrijk. Daarom denken we graag mee met burgerinitiatieven rondom voorzieningen in kleinere kernen. Dit doen we aanvullend op de primaire verantwoordelijkheid van de gemeenten. Als het hierbij om vastgoedinvesteringen gaat, bekijken we of het ontwikkelbedrijf leningen kan verstrekken.”
In aansluiting hierop werd tijdens de Statendag van 10 april 2026 de motie versterk lokale initiatieven aangenomen.

De motie beoogt lokale leefbaarheidsinitiatieven in kleine kernen te versterken door een laagdrempelig leeninstrument beschikbaar te stellen. In de motie wordt het voorbeeld genoemd van het dorp Schijf waar dorpsbewoners een kerk willen aankopen. Bij dit burgerinitiatief is gekeken of de kerk in aanmerking zou komen voor de leenfaciliteit BOEi. Uiteindelijk bleek dit geen optie te zijn voor dit betreffende initiatief.

Bevoegdheid
Provinciale Staten hebben Gedeputeerde Staten de opdracht gegeven om deze motie uit te werken. Vervolgens worden Provinciale Staten via deze Statenmededeling geïnformeerd vanuit hun controlerende en kaderstellende rol.

Rollen en belangen
De provincie heeft bij dit onderwerp primair een beleidsmatige en bestuurlijke rol. Vanuit de verantwoordelijkheid voor brede welvaart en leefbaarheid werkt

de provincie samen met gemeenten en andere partners aan vitale kernen en gemeenschappen. Daarbij treedt de provincie op als verbinder, kennispartner en facilitator. De provincie is geen eigenaar of uitvoerder van lokale initiatieven en neemt geen gemeentelijke taken over, maar ondersteunt waar passend via bestaande netwerken, instrumenten en ondersteuningsstructuren.

Kernboodschap

1. *De provincie onderschrijft het belang van lokale initiatieven voor leefbaarheid en sociale cohesie in kleine kernen en heeft hiervoor reeds diverse ondersteuningsmogelijkheden beschikbaar.*

In de Statenmededeling *Uitwerking moties versterking kleine kernen en dorpen en investeren in dorpen en steden* (18 februari 2025) is vastgesteld dat de provincie via verschillende programma's, netwerken en financieringsmogelijkheden reeds bijdraagt aan leefbaarheidsinitiatieven en dat hiervoor verschillende ondersteuningsmogelijkheden beschikbaar zijn. Zoals bij de appreciatie van de motie tijdens de Statenvergadering is aangegeven, zijn er onder andere vanuit het Ontwikkelbedrijf voldoende ondersteuningsmogelijkheden.

2. *De provincie zet in op het beter toegankelijk maken van bestaande ondersteunings- en financieringsmogelijkheden voor initiatiefnemers.*

Om initiatiefnemers beter te ondersteunen is inmiddels het provinciale Initiatievenloket ingericht. Via dit loket worden maatschappelijke initiatieven geholpen bij het vinden van passende ondersteuning, financiering en samenwerkingspartners. Daarnaast is binnen het Brabants Netwerk Brede Welvaart tijdens een zogenaamde Spotlightsessie voor burgerinitiatieven, expliciet aandacht besteed aan financierings- en ondersteuningsmogelijkheden voor burgerinitiatieven, zodat initiatiefnemers ook zelf beter hun weg kunnen vinden naar bestaande fondsen en regelingen. Indien Provinciale Staten in de toekomst een grotere financiële rol van de provincie bij lokale initiatieven wenselijk achten, vraagt dit tevens om aandacht voor de wijze waarop de daarmee samenhangende risico's binnen het provinciaal financieel beleid kunnen worden afgedekt.

Consequenties

1. *De provincie blijft investeren in een goede toegankelijkheid van bestaande ondersteuningsmogelijkheden.*

Door initiatiefnemers actief te verbinden aan bestaande fondsen, programma's en ondersteuningsnetwerken wordt de kans vergroot dat kansrijke initiatieven passende ondersteuning vinden. Dit sluit aan bij de provinciale rol als partner en verbinder, aanvullend op de primaire verantwoordelijkheid van gemeenten voor leefbaarheid in kleine kernen.

2. *De uitvoering van de motie leidt niet tot de ontwikkeling van een nieuw provinciaal leeninstrument.*

De onder punt 1 van genoemde Statenmededeling laat zien dat de provincie reeds beschikt over verschillende mogelijkheden om initiatieven te ondersteunen. Het ontwikkelen van nieuw laagdrempelig leeninstrument ligt daarom niet in de rede.

Europese en internationale zaken
N.v.t.

Communicatie
Bij de beantwoording van deze motie is aangesloten bij de eerdere uitwerking van de moties *Versterk de leefbaarheid in kleine kernen* en *Investeren in steden én dorpen*. In dat traject zijn gesprekken gevoerd met gemeenten, maatschappelijke organisaties, bewonersinitiatieven en andere samenwerkingspartners over de leefbaarheid in kleine kernen en de ondersteuningsbehoefte van initiatieven. Daarbij is ook gebruikgemaakt van inzichten uit het whitepaper Financiering van burgercollectieven (2024).
Dit alles heeft geleid tot een beter inzicht in de bestaande ondersteunings- en financieringsmogelijkheden en de behoefte aan betere vindbaarheid daarvan.

Vervolg
Met deze Statenmededeling is uitvoering gegeven aan de motie 'Versterk lokale initiatieven'.
De provincie blijft inzetten op het toegankelijk maken van bestaande ondersteunings- en financieringsmogelijkheden voor maatschappelijke initiatieven, onder meer via het Initiatievenloket en bestaande samenwerkingsnetwerken. Hiermee wordt invulling gegeven aan de eerder ingezette lijn om initiatiefnemers te ondersteunen bij het vinden van passende vormen van ondersteuning.

Provinciale Staten worden over eventuele verdere ontwikkelingen geïnformeerd via de reguliere planning- en verantwoordingscyclus.

Bijlagen
N.v.t.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter, de secretaris,

Datum
27 oktober 2026
Documentnummer
GS: 6407636
PS: 6421813

mr. I.R. Adema drs. G.H.E. Derks MPA